

Bestuurlijk en
Artistiek Jaaroverzicht 2009
Stichting Haags Orgel Kontakt

Secretariaat
Henk Barnhard
Burgemeester Patijnlaan 1096, 2585 CE DEN HAAG
telefoon: 070 366 46 35
e-mail: hbarnhard@hetnet.nl

Inhoudsopgave

1.	Basisgegevens:	4
2.	Aard en doel van de Stichting:	4
3.	Samenstelling bestuur:	4
4.	Participerende stichtingen, commissies / comité's:	4
5.	Bestuurlijk verslag	5
5.1.	Vergaderingen	5
5.2.	Convocatie en Verslaglegging	5
5.3.	Publiciteit	5
5.3.1.	HOK-folder	5
5.3.2.	Website	5
5.3.3.	HOK- Nieuwsbrief	5
5.4.	Besproken onderwerpen	6
6.	Reguliere concerten	6
6.1.	Lunchpauzeconcerten	6
6.2.	Orgelconcerten	6
6.3.	Festival Classique Oudkatholieke Kerk en Duitse Kerk	6
6.4.	Themaconcerten	6
6.5.	Bezoekersaantallen	6
7.	Speciale projecten	7
7.1.	HOK-producties	7
7.2.	Festival Classique	7
7.3.	Educatief HOK-project	7
8.	Contacten	7
9.	Visie en plannen	8
9.1.	Meerjarenplan 2009-2012	8
9.2.	Jaarplan 2009	8
9.3.	Jaarplan 2010	8
10.	Artistiek jaarverslag 2008	8
10.1.	Specifiek verslag	8
10.1.1.	Grote Kerk	8
10.1.2.	Lutherse Kerk	10
10.1.3.	Kloosterkerk	12
10.1.4.	St Jacobuskerk	13
10.1.5.	Waalse Kerk	14
10.1.6.	Festival Classique Den Haag 2009	15
10.1.7.	Themaconcerten	17

Jaaroverzicht Haags Orgel Kontakt 2009

1. Basisgegevens:

- Statutaire naam: Stichting Haags Orgel Kontakt (HOK)
- Jaar van oprichting: 1973
- nummer KvK: 41151651
- Website: www.haagsorgelkontakt.nl

2. Aard en doel van de Stichting:

De **Stichting Haags Orgel Kontakt** is een samenwerkingsverband tussen 5 instellingen die zich bezighouden met het organiseren van orgelconcerten in de Haagse Binnenstad. Belangrijkste kerkbegrippen waarmee de functie van het HOK, in het Haagse culturele veld enerzijds en de Nederlandse orgelcultuur anderzijds, omschreven kan worden zijn:

- Het vormen van een 'platform' en samenwerkingsverband op het gebied van orgelcultuur in de Haagse binnenstad.
- Voorkomen van versnippering van de Haagse orgelcultuur.
- Bevorderen van de kennismaking met Haags cultureel erfgoed.
- Positionering van Den Haag als orgelstad binnen de Nederlandse orgelcultuur.
- Interesse wekken voor het orgel als instrument waarop een muziek uit een groot scala aan stijlperiodes vertolkt kan worden: van zeer oude tot zeer nieuwe muziek.
- Aansluiting zoeken bij het bredere veld van de klassieke muziek in Den Haag.

3. Samenstelling bestuur:

Het 'dagelijks bestuur' van het HOK wordt benoemd voor een periode van vier jaar, waarna herbenoeming direct kan plaatsvinden.

Helaas hebben twee bestuursleden in 2009 moeten afhaken. Webbeheerder Colin 't Hart vertrok in juli naar Zweden om daar in het huwelijk te treden en werk te zoeken. Voorzitter Johan Twilt moest in november zijn functie neerleggen om gezondheidsredenen. Tot aan de vervulling van deze vacatures zullen beide functies tijdelijk worden waargenomen door de secretaris Henk Barnhard.

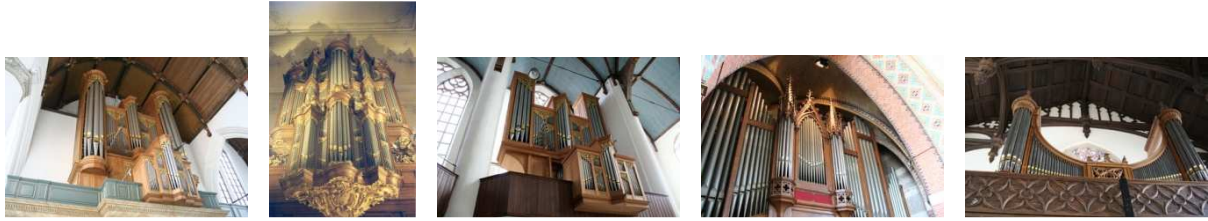
Het bestuur was op 1 december 2009 samengesteld uit de volgende personen:

- Gert Jan Hol, penningmeester (aangetreden op 01/01/2003, aftredend in 2010)
- Henk Barnhard, secretaris (aangetreden op 05/09/2007, aftredend in 2011)
- Jos Laus, artistiek adviseur (aangetreden op 13/11/2008, aftredend in 2013)
- vacature voorzitter (sinds 09/11/2009)
- vacature lid (sinds 06/07/2009)

4. Participerende stichtingen, commissies / comité's:

Binnen het Haags Orgel Kontakt participeren de volgende zelfstandige stichtingen, commissies en comité's:

- Stichting Orgelconcerten Grote Kerk www.grotekerkdenhaag.nl
- Orgelcomité Lutherse Kerk Den Haag www.luthersdenhaag.nl
- Stichting Kunstcentrum Kloosterkerk www.kunstcentrum.kloosterkerk.nl
- Commissie Concerten St Jacobuskerk www.stjacobus.nl
- Stichting Muziek in de Gotische Zaal www.raadvanstate.nl (agenda>Evenementen)

5. Bestuurlijk verslag

5.1. Vergaderingen

In 2009 is het HOK bestuur acht maal bij elkaar gekomen voor het houden van een bestuursvergadering in 'smal verband' met alleen de bestuursleden, en wel op de data: 12 januari, 23 maart, 20 april, 15 juni, 6 juli, 7 september, 9 november en 7 december. Daarnaast is in 2009 twee maal 'in breed verband' vergaderd door het HOK-bestuur samen met de participanten, en wel op: 4 maart en op 11 november.

Naast de reguliere vergaderingen in 'smal' en 'breed' verband is er ook nog een aantal keren in 'micro' verband bij elkaar gekomen ter bespreking en voorbereiding van specifieke zaken, zoals de medewerking aan het Festival Classique Den Haag 2009 en enkele bestuurlijke kwesties. Ook hiervan heeft interne verslaglegging plaatsgevonden.

5.2. Convocatie en Verslaglegging

Voor iedere vergadering zijn minimaal 1 week voor de vergaderdatum de uitnodigingen en vergaderstukken verzonden. Van alle vergaderingen zijn notulen opgemaakt, die op de eerstvolgende 'smalle' dan wel 'brede' vergadering worden vastgesteld.

De notulen worden digitaal in het bestandsformaat *Word* en als *PDF-bestand* opgeslagen en bewaard op twee gescheiden opslagmedia. (HD en back-up HD)

Van iedere vergadering wordt een actie-/en besluitenlijst gemaakt die als bijlage bij de notulen wordt gevoegd.

De secretaris is verantwoordelijk voor zowel de verslaglegging als de archivering van e.e.a.

5.3. Publiciteit

Ook in 2009 is vanuit het HOK-bestuur aandacht geschonken aan de nodige publiciteit.

5.3.1. *HOK-folder*

Jaarlijks geeft het HOK een gratis brochure uit met alle in HOK-verband te geven concerten. Ook in 2009 is deze brochure verschenen, in een oplage van 5000 stuks en evenals in 2008 voorzien van foto's van de te bespelen orgels. Bij de HOK-locaties, maar ook op andere plaatsen (kerken, bibliotheken e.d.) was deze brochure beschikbaar of werd uitgereikt.

5.3.2. *Website*

Het HOK heeft een eigen website (www.haagsorgelkontakt.nl) die in eigen beheer wordt beheerd en regelmatig geactualiseerd.

5.3.3. *HOK- Nieuwsbrief*

Via de HOK-website was het reeds mogelijk zich te abonneren op de HOK-Nieuwsbrief. In 2009 is een herstart gemaakt met de maandelijkse verzending van deze Nieuwsbrief, waarin kort en krachtig melding wordt gemaakt van actuele zaken en concerten. Ca 80 abonnees maken gebruik van deze service.

5.4. Besproken onderwerpen

De besproken onderwerpen op de 'smalle' vergaderingen waren:

Bestuurswisseling en taakverdeling; Voorbereiding en nabespreking 'brede' vergaderingen; Meerjarenplan 2009-2012; Jaarplan 2009; Concertprogramma 2009 en 2010; Jaarverslag 2008 en 2009; Uitgave HOK-folder; Bijdragen 'Festival Classique 2009 en 2010'; speciale HOK producties (Thema concerten); Projecten voor kinderen; Multi Culturele projecten; Financiële zaken en subsidiemogelijkheden; Stand van zaken orgelbezit Den Haag. Visie, planvorming en mogelijkheden HOK.

De besproken onderwerpen op de 'brede' vergaderingen waren:

Bestuursamenstelling; Meerjarenplan 2009-2012; Jaarplan 2009 en 2010; Concertprogramma 2009 en 2010; Jaarverslag 2008 en 2009; Bijdragen 'Festival Classique 2009 en 2010'; Projecten voor kinderen; Multi Culturele projecten; Financiën en subsidiemogelijkheden.

6. Reguliere concerten

In 2009 zijn door de 5 participanten totaal **79 concerten** georganiseerd in de Haagse binnenstad. Deze concerten zijn te onderscheiden in, gratis toegankelijke Lunchpauzeconcerten, reguliere (niet gratis) middag- of avondconcerten, concerten in het kader van het Festival Classique en themaconcerten, georganiseerd door het HOK-bestuur.

6.1. Lunchpauzeconcerten

Totaal werden in 57 lunchpauzeconcerten georganiseerd op drie locaties, te weten: de **Kloosterkerk**, georganiseerd door de *Stichting Kunstcentrum Kloosterkerk*; in de **Waalse Kerk** (in verband met de renovatie van het gebouw van de Raad van State) georganiseerd door de *Stichting Muziek in de Gotische Zaal* en in de **Lutherse Kerk**, georganiseerd door het *Orgelcomité Lutherse Kerk*.

De lunchconcerten in de Kloosterkerk en de Waalse Kerk werden afwisselend gehouden op de 'even' en 'oneven' woensdagmiddag.

De lunchconcerten in de Lutherse Kerk werden op de zaterdagen gegeven.

Bij 39 van de 57 lunchconcerten traden (vaak nog niet bekende) ensembles, vocalisten en instrumentalisten op.

In de overige 18 concerten had het orgel een hoofdrol. Deze zijn dus ook bij de orgelconcerten geteld. Alle lunchconcerten waren gratis toegankelijk.

6.2. Orgelconcerten

Door de participanten werden totaal 48 orgelconcerten gegeven, en wel in de **Grote Kerk**, **Lutherse Kerk**, **Waalse Kerk Kloosterkerk** en in de **St Jacobuskerk**.

Met uitzondering van de reeds genoemde lunchconcerten, werd voor deze orgelconcerten toegang geheven, variërend van 6,- tot 10,-. (dit laatste bedrag voor buitenlandse concertgevers)

6.3. Festival Classique

In het kader van het *Festival Classique Den Haag 2009*, werden 5 concerten gegeven in twee series in de **Kloosterkerk**, **Oudkatholieke Kerk** en **Duitse Kerk**.

6.4. Themaconcerten

Er werden 2 concerten georganiseerd door het HOK-bestuur, gegeven in niet binnen het HOK participerende locaties, te weten: de **Bethlehemkerk** en de **Houtrustkerk**.

6.5. Bezoekersaantallen

Hoewel het totaal aantal bezoekers in 2009 vele malen groter was, zijn voor die concerten waarvoor het HOK subsidie ontving de volgende bezoekers genoteerd:

Grote Kerk:	18-08: 130 bezoekers,	20-08: 156 bez.	22-08: 102 bez.
Lutherse Kerk:	17-10: 65 bezoekers,	24-10: 45 bez.	31-10: 90 bez.
Kloosterkerk:	06-06: 29 bezoekers,	19-12: 54 bez.	07-11: 37 bez.
St. Jacobuskerk:	12-09: 75 bezoekers,	14-11: 55 bez,	19-12: 110 bez.
Waalse Kerk:	Alleen gratis Lunchconcerten (met ca 70 bezoekers gemid.)		

7. Speciale projecten

Naast de coördinatie en ondersteuning van de participanten heeft het HOK-bestuur zich ook bezig gehouden met enkele specifieke projecten, zoals

7.1. HOK-producties

Het organiseren concerten op 'niet-HOK locaties' gebaseerd of uitgaande van een specifiek thema of componist. In 2009 zijn in dit kader twee concerten georganiseerd:

- Een orgelconcert in de Bethlehemkerk door titularis Aarnoud de Groen met als titel: *'Mendelssohn speelt Bach'*. Dit in verband met het 200-ste geboortjaar van Felix Mendelssohn Bartholdy. Ca 100 luisteraars waren bij dit concert aanwezig.
- En een orgelconcert in de Houtrustkerk door titulair organiste Marieke Stoel, met als titel *'Franse sensibiliteit op een Duits orgel'*. Dit om de connectie tussen Franse en Duitse romantiek aan te geven. Dit concert werd bezocht door ca 80 personen.

7.2. Festival Classique

Een inhoudelijke en uitvoerende rol bij het 'Festival Classique Den Haag' dat ook in 2009 weer in het kader van de 'The Hague Festivals' gehouden is.

- Het HOK is ook in 2009 weer bij de voorbereidingen betrokken van bij te organiseren orgelconcerten en concerten waarin het orgel een rol speelde.
- Tevens is, evenals vorige jaren, het HOK bij de uitvoering betrokken geweest door het aankondigen van de concerten in de serie 'Orgelwandelingen'.
- Het is verheugend te noemen dat voor zowel de serie 'Kerkepad' als de 'Orgelwandeling' veel belangstelling werd getoond. (ze waren al snel uitverkocht)

7.3. Educatief HOK-project

Het in 2009 ontwikkeld en geschreven lesproject over orgels, voor kinderen van de basisschool is met succes uitgevoerd in een 'pilot project'.

- Een groep van ca 25 kinderen van groep 5/6 van basisschool 'De Akker' heeft in 3 lessen het aangeboden lesmateriaal gevolgd,
- heeft de gastles van HOK-bestuurslid en auteur van het lesmateriaal 'ondergaan'
- en hebben, met de leerkracht en enkele begeleiders, een bezoek gebracht aan de Kloosterkerk waar het orgel, als onderdeel van de les, werd gedemonstreerd door organist Jos van der Kooy.
- Voor de hoge kosten, die met name de kerkhuur met zich mee bracht, kon een eenmalige sponsoring ontvangen worden van de *Debman Foundation*.
- In 2010 zal dit project worden voortgezet in samenwerking met 'Het Koorenhuis'.

8. Contacten

Naast de geregelde contacten met de binnen het HOK participerende stichtingen, commissies, comité's en organisten zijn er ook - meer incidentele - contacten geweest met vertegenwoordigers van andere organisaties en bestuurlijke organen.

- Graag houdt het HOK-bestuur voeling met de 'doelgroep' waarvoor zij bezig is. Zo veel als mogelijk is zijn dan ook de HOK-concerten bezocht en is er niet alleen naar het orgel en de concertgever geluisterd maar ook naar de concertbezoeker. Het bestuur ziet dit contact als een van de belangrijkste elementen van haar missie.
- Voorafgaande aan het 'Festival Classique Den Haag 2009' heeft er meerdere malen overleg plaats gevonden met vertegenwoordigers van organisatie van het festival.
- In verband met de ontwikkeling en organisatie van een educatief project voor basisschoolkinderen is er meerdere keren overleg geweest met betrokken leerkracht en organist. Ook de eenmalige subsidie, die kon worden ontvangen van de Debman Foundation, was aanleiding voor onderling overleg.

9. Visie en plannen

Visie en toekomstplannen zijn neergelegd in een meerjarenplan en een jaarplan.

9.1. Meerjarenplan 2009-2012

Voor de langere termijn is er door het HOK een meerjarenplan 2009-2012 opgesteld waarin de visie en de plannen over deze periode zijn vastgelegd.

Dit meerjarenplan heeft tevens gediend als uitgangspunt voor de subsidietoezegging die door de Gemeente Den Haag aan het HOK werd verstrekt.

9.2. Jaarplan 2009

Naast het meerjarenplan 2009-2012 is een deelplan voor het jaar 2009 opgesteld met de specifieke plannen voor 2009. Dit jaarplan kon op 19 november 2008 aan de gemeente worden gepresenteerd. Op 16 januari 2009 werd een herzien jaarplan ingediend i.v.m. een gewijzigde subsidienorm.

9.3. Jaarplan 2010

Ook voor het komende jaar 2010, heeft het HOK een Visie ontwikkeld en is actief met voorbereiding en uitvoering van plannen. Een en ander is vastgelegd in het Jaarplan 2009 dat op 28 november 2009 kon worden ingediend.

10. Artistiek jaarverslag 2009

In dit gedeelte van het jaarverslag wordt ingegaan op de artistieke uitvoering van de in 2009 gehouden concerten en de gehanteerde artistieke normen en uitgangspunten.

In het algemene gedeelte wordt een doorsnede gegeven van alle in 2009 onder de 'Hok-paraplu' gegeven concerten.

Iedere participant heeft zorg gedragen voor het eigen Artistiek Jaarverslag van de betreffende locatie. Evenals voorgaande jaren zijn deze verslagen als regel weer verzorgd door de betreffende organist/adviseur.

10.1. Specifiek verslag

Hieronder wordt door de desbetreffende organist/adviseur specifiek verslag gedaan van de artistieke kwaliteiten van de in 2009 gehouden concerten.

10.1.1. Grote Kerk

5 concerten (gegeven op 15/08, 18/08, 19/08, 20/08 en 22/08) (3 HOK-concerten)

ARTISTIEK VERSLAG van de in 2009 in het H.O.K.-verband gegeven orgelconcerten in de Grote Kerk te Den Haag

In de week van 15 t/m 22 augustus 2009 werd in de Grote Kerk door de "Stichting Orgelconcerten Grote Kerk Den Haag" het jaarlijkse "Internationaal Orgelfestival Grote Kerk Den Haag" georganiseerd. Het feit dat wij deze gerenommeerde concertserie dit jaar voor de 20^e maal konden organiseren, gaf aan het festival een feestelijk tintje.

Met dit orgelfestival in de Grote Kerk is inmiddels een traditie ontstaan, die een belangrijke bijdrage levert aan de muziekcultuur in onze stad. Talrijke vermaarde binnen- en buitenlandse organisten hebben in de afgelopen twee decennia in ons festival opgetreden. Ook in deze jubileumeditie van het festival konden wij een serie van vijf buitengewone orgelconcerten aanbieden, waarin toporganisten uit binnen- en buitenland het befaamde Metzler-orgel hebben bespeeld.

Wij zijn er trots op dat onze jarenlange inspanningen ertoe hebben geleid dat de orgelconcertserie in de Grote Kerk (in 1992 door ons gestart als "Haagse Orgelweken" en sinds 2005 voortgezet als "Internationaal Orgelfestival Grote Kerk Den Haag") is uitgegroeid tot een van de meest prominente in Nederland.

Bovendien vormen deze concerten een waardevolle culturele bijdrage binnen de exploitatie van de Grote Kerk en wordt het veelgeprezen instrument - door kenners unaniem beschouwd als een van de beste moderne orgels van ons land - nog ten volle benut. Dit orgel heeft immers bij de oprichting van de Stichting Grote Kerk, die het monumentale gebouw sinds 1982 beheert, zijn kerkelijke functie verloren.

Bij de programmering van de vijf concerten hebben wij als altijd gestreefd naar veelzijdigheid en afwisseling. Bijzondere aandacht werd besteed aan componisten van wie in 2009 het sterf- c.q. geboortejaar werd herdacht, t.w. Georg Friedrich Händel (1685-1759) en Felix Mendelssohn Bartholdy (1809-1847).

*Het openingsconcert werd op zaterdag 15 augustus gegeven door de bekende organist **Vincent de Vries**, die dit jaar zijn 25-jarig organistenjubileum vierde. De in Scheveningen geboren en thans in de Verenigde Staten woonachtige organist bracht een afwisselend programma ten gehore, waarin het Metzler-orgel in vele facetten schitterde.*

In de programmering van een jubileumserie dient Johann Sebastian Bach natuurlijk ruim vertegenwoordigd te zijn. De programma's van de twee volgende concerten waren dan ook geheel gewijd aan orgelwerken van de grote Thomascantor. Gezien de vele zeer enthousiaste reacties hebben we hiermee talrijke orgelliefhebbers een groot plezier gedaan.

*De combinatie van het Metzler-orgel en twee vermaarde Bach-interpreten, resp. **Aart Bergwerff** (organist van de Lutherse Kerk in Den Haag) op dinsdag 18 augustus en de Milanese organist **Lorenzo Ghielmi** op woensdag 19 augustus, stond borg voor optimaal luistergenot.*

*Op donderdag 20 augustus bracht de bekende vaste organist van de Grote Kerk, **Ben van Oosten**, een gevarieerd programma ten gehore, met o.a. werken van de twee componisten die dit jaar werden herdacht (Georg Friedrich Händel en Felix Mendelssohn Bartholdy).*

*Het slotconcert van het festival werd op zaterdag 22 augustus gegeven door de befaamde organist **James O'Donnell**, hoofdorganist van de Westminster Abbey in Londen. Hij besloot zijn boeiende recital met enkele interessante orgelcomposities van Engelse bodem.*

Ook dit jaar kunnen wij weer terugzien op een zeer geslaagd festival. De stijgende bezoekersaantallen geven ons veel voldoening en motiveren ons om op deze weg voort te gaan.

Wij streven naar een hoge artistieke kwaliteit van onze concerten. Daarnaast zijn voor ons een goede presentatie en een sfeervolle ambiance van de concerten eveneens belangrijke elementen die het succes van het festival bepalen. Hiertoe wordt bijgedragen door de historische entourage van de "Oude Jacob", de speciale verlichting (met name op het orgelfront), het goed verzorgde drukwerk, een videopresentatie op beeldscherm, waardoor men de organist in actie kan zien en deze niet voor het publiek "anoniem" blijft, en de gelegenheid tot ontmoeting met de solist onder het genot van een drankje na de concerten. Al deze factoren blijken zeer door het publiek te worden gewaardeerd, gezien de vele enthousiaste reacties die wij ontvangen.

*Namens het Bestuur van de Stichting Orgelconcerten Grote Kerk Den Haag,
P. Baak, secretaris*

10.1.2. Lutherse Kerk

5 gratis lunchpauzeconcerten (gegeven op 11/07, 18/07, 25/07, 01/08, en 08/08) en
8 middag- of avondconcerten (gegeven op 23/05, 20/06, 03/10, 10/10, 17/10, 24/10, 31/10 en 17/12) (3 HOK- conc.)

ARTISTIEK VERSLAG

**van de in 2009 in het H.O.K.-verband gegeven
orgelconcerten door het Orgelcomité Lutherse Kerk.**

Inleiding

Voor u ligt het artistiek jaarverslag van het Orgelcomité van de Lutherse Kerk te Den Haag over het jaar 2009. Het is een korte samenvatting van de activiteiten rond het historische Bätz-orgel, zoals deze door dit comité in het voorbije jaar werden georganiseerd.

Naast de verantwoording van de individuele concerten worden enkele conclusies getrokken en wordt vooruitgeblikt op het volgende concertseizoen.

Concerten

In 2009 werden door het Orgelcomité Lutherse kerk Den Haag de volgende concerten georganiseerd:

- Twee voorjaarsconcerten:

Zaterdag 23 mei: Danderyds Kyrkokör uit Danderyd (Stockholm) Zweden o.l.v. Rikard Karlsson. Aart Bergwerff, orgel.

- Een concert in samenwerking met de Ambassade van het Koninkrijk Zweden in Nederland

Zaterdag 20 juni: CD-presentatieconcert door Aart Bergwerff. Release van de eerste door Aart Bergwerff opgenomen CD van het Bätz-orgel na de restauratie van 2007.

- Vijf lunchconcerten op de vrije zaterdag

Zaterdag 11 juli: Marieke Stoel (Den Haag)

Zaterdag 18 juli: Wim Loef (Den Haag)

Zaterdag 25 juli: Aarnoud de Groen (Den Haag)

Zaterdag 1 augustus: Suzanne Veerman (Apeldoorn)

Zaterdag 8 augustus: Aart Bergwerff (Den Haag)

- Vijf concerten in de Oktober-Bätz-Orgelmaand

Zaterdag 3 oktober: Bas de Vroome, organist van de Oude en Nieuwe kerk te Delft.

Zaterdag 10 oktober: Konstantin Volostnov, concertorganist te Moskou.

Zaterdag 17 oktober: Hayo Boerema, organist van de St. Laurenskerk Rotterdam.

Zaterdag 24 oktober: Andreas Sieling, organist van de Berliner Dom te Berlijn.

Zaterdag 31 oktober: Aart Bergwerff, orgel, m.m.v. Collegium Vocale Briela o.l.v. Aart Bergwerff. - Herdenkingsconcert: 100 jaar dr. Willem Mudde.

Programmering

De programmering van de afzonderlijke concerten was als volgt:

- Zaterdag 23 mei 2009

Het concert door het Danderyds Kyrkokör o.l.v. Rikard Karlsson stond in het teken van Zweedse muziek, zowel geestelijk als profaan: in ons land weinig gehoord werk van componisten als Olsson, Stenhammer, Roman en Lindberg werd uitgevoerd door het naar Zweeds model uitstekend geschoolde koor.

Aan het concert werd medewerking verleend door twee jonge Nederlandse vocale solisten: Elma Dekker, sopraan en Klarijn Verkaart, alt. Het instrumentale ensemble bestond uit vier jonge strijkers van Royal College of Music uit Stockholm.

Aart Bergwerff, organist van de Lutherse kerk, begeleidde het koor en speelde de Orgelsoli in het programma, dat feestelijk werd afgesloten met het Gloria in D van Antonio Vivaldi.

- Zaterdag 20 juni 2009

Dit concert was het presentatieconcert van de nieuwe CD van Aart Bergwerff, de eerste door hem opgenomen CD van het Bätz-orgel na de restauratie van het orgel in het jaar 2007, met werken van J.S. Bach, A. Vivaldi, C. Saint-Saëns, M. Reger en J. Th. Lemckert. In een aantrekkelijk en breed programma demonstreerde Bergwerff de vele mogelijkheden van het Bätz-orgel, met daarbij een tweetal wereldpremières: twee composities van de Haags organist en componist Johann Th. Lemckert werden door Bergwerff op de CD vastgelegd. De CD werd door publiek en vakpers met veel lof ontvangen !

- Vijf lunchconcerten op de vrije zaterdag

Met deze serie concerten werd de traditie en formule van de jaren van vòòr de restauratie van het orgel voortgezet. Evenals als in 2008 bleven de thema's van deze serie voor het jaar 2009 ongewijzigd: laagdrempelig, gratis toegankelijk, korte en bondige concerten, jong talent.

Vier gastorganisten en huisorganist Aart Bergwerff droegen zorg voor een uiterst afwisselende serie van vijf concerten van ca. 40 minuten.

- Vijf concerten in de Oktober-Bätz-Orgelmaand

Inmiddels ook een jonge traditie: de serie concerten op de zaterdagmiddagen in de maand Oktober. Dit jaar waren het vijf zaterdagen en dus ook vijf concerten.

Het thema van de serie concerten was Bach-Bätz-Mendelssohn : de orgelsonates opus 65 van Felix Mendelssohn Bartholdy (200 jaar geleden geboren) in perspectief en het Bätz-orgel op het snijvlak van het orgelrepertoire tussen Bach en Mendelssohn.

De serie had het karakter van een internationale concertserie met een concert door Konstantin Volostnov uit Moskou en Andreas Sieling uit Berlijn.

Het slotconcert van de serie, op 31 oktober -Dag van de Kerkhervorming-, was gewijd aan het leven en werk van dr. Willem Mudde (1909-1984), die van 1966 tot aan zijn overlijden in 1984 organist van de Lutherse kerk was.

De beide thema's Bach en Mendelssohn werden, geheel in de traditie van Mudde's eigen kerkmuziekpraktijk, in het concert verweven, waarbij de composities van Mudde als het ware in perspectief werden geplaatst.

Bezoekers

De concerten in de Lutherse Kerk mogen zich verheugen in de belangstelling van een kern van vaste bezoekers per concert.

Het CD-presentatieconcert door Aart Bergwerff werd het best bezocht: ruim 180 mensen bezochten dit feestelijke en bijzondere concert.

Het concert van 3 oktober door Bas de Vroome werd het minst goed bezocht: slechts 25 betalende bezoekers vonden de weg naar de Lutherse kerk.

Over het algemeen bleef het aantal bezoekers stabiel, waarbij moet worden aangetekend dat de serie (gratis) lunchconcerten op de vrije zaterdag eigenlijk het best liep. Met beperkte middelen en budget weet deze serie zich goed te bedruipen.

Evaluatie en vooruitblik

In het jaar 2009, het tweede jaar na de restauratie van het Bätz-orgel, was het instrument opnieuw in al zijn facetten en kwaliteiten te beluisteren.

De concerten waren stuk voor stuk van hoge tot zeer hoge kwaliteit

Ondanks de hoge kwaliteit van instrument en bespelers is het aantal bezoekers in 2009 niet gegroeid. Een belangrijke reden hiervoor wijdt het Orgelcomité aan een te beperkt budget voor de PR van de verschillende concerten.

Mede om die reden werd in 2009 de Stichting Cultuur en Muziek in de Lutherse kerk opgericht, om de (kerk)muzikale activiteiten in de Lutherse kerk beter te kunnen uitdragen en coördineren.

Het is de stellige overtuiging van deze nieuwe Stichting dat door het vasthouden aan de weloverwogen uitgangspunten, door traditie én vernieuwing, en door samenwerking met andere organisaties in de stad het monumentale Bätz-orgel in de Haagse binnenstad zijn plaats zal weten te behouden in het Haagse culturele leven.

Brielle/Den Haag, februari 2010

Aart Bergwerff, adviseur Stichting Cultuur en Muziek in de Lutherse kerk

10.1.3. Kloosterkerk

27 gratis lunchpauzeconcerten (gegeven op 07/01, 21/01, 04/02, 18/02, 04/03, 18/03, 01/04, 15/04, 29/04, 06/05, 20/05, 03/06, 17/06, **01/07, 15/07, 29/07, 05/08, 19/08**, 02/09, 16/09, 30/09, 07/10, 21/10, 04/11, 18/11, 02/12 en 16/12) (vet gedrukte data zijn orgelconcerten) - **3 middag- of avondconcerten** (gegeven op 06/06, 19/09 en 07/11) en **2 concerten in het kader van het Festival Classique Den Haag** (op 13/06) (tot. 3 HOK-concerten)

ARTISTIEK VERSLAG

van de in 2009 in het H.O.K.-verband gegeven orgelconcerten van de Stichting Kunstcentrum Kloosterkerk.

De Stichting Kunstcentrum Kloosterkerk organiseerde in 2009 in samenwerking met het Haags Orgel Kontakt 3 orgelconcerten.

Op 6 juni speelde de bekende organist **Leo van Doeselaar**. In het begin van zijn loopbaan was hij op allerlei manieren verbonden met de Kloosterkerk, o.a. door het onderwijs van de toenmalige Kloosterkerkorganist Gerard Akkerhuis, en het was dan ook voor alle partijen een vreugde hem weer eens als concerterend organist in de Kloosterkerk te mogen begroeten. Hij speelde op uiteraard voortreffelijke wijze een zeer afwisselend programma waarin ostinate compositievormen de leidraad waren, besloten met de indrukwekkende Passacaglia van J.S. Bach.

Geheel volgens de traditie van de orgelconcerten in de Kloosterkerk waren de andere twee concerten, uitgevoerd door Kloosterkerkorganist **Jan Hage**, gewijd aan 20e-eeuwse muziek. Met de uitvoering van belangrijke werken die om allerlei redenen verder nauwelijks of nooit klinken werd het belang van dit unieke podium weer eens onderstreept.

- Het concert op 19 september was weer gewijd aan 'Klassiekers van de 20e eeuw'. Op het programma stonden werken van Krenek, Martin, Milhaud (de Sonate) en het monumentale 'Sequens' van Jan Welmens.

- Het concert op 7 november was wel zeer bijzonder. Hier klonk een uitvoering van de complete 'Jets d'Orgue' van Jan Vriend. Dit concertvullende opus, dat berucht is om zijn moeilijkheidsgraad en tot de mijlpalen van de Nederlandse orgelmuziek hoort, kreeg hier na jaren weer eens een vertolking. Het publiek reageerde zeer enthousiast, niet in het minst dankzij de stimulerende aanwezigheid van de componist zelf, die in een verhelderend betoog het publiek warm wist te maken voor zijn werk.

Het publiek kon de verrichtingen van de organist tevens volgen via een beamer op een projectiescherm in de kerk. Alle concerten werden voorzien van uitvoerige mondelinge toelichtingen.

Uiteraard zijn er door de Stichting Kunstcentrum Kloosterkerk meerdere (orgel)concerten georganiseerd, waaronder 27 (gratis toegankelijke) Lunchpauzeconcerten. Deze vallen echter niet in het kader van dit verslag.

Jan Hage, artistiek adviseur Stichting Kunstcentrum Kloosterkerk.

10.1.4. St Jacobuskerk

4 concerten (gegeven op 28/03, 12/09, 14/11 en 19/12) (3 HOK-concerten)

ARTISTIEK VERSLAG

van de in 2009 in het H.O.K.-verband gegeven orgelconcerten door de Concertcommissie van de H. Jacobus de Meerder te 's-Gravenhage.

Het afgelopen concertjaar werd gekenmerkt door een lichte stijging van het aantal bezoekers.

Sinds de voorzichtige herstart van de Orgelconcerten een jaar of 4 geleden - de kerk is tien jaren in restauratie geweest – blijkt dat de concertganger de weg naar de Parkstraatkerk weer heeft gevonden.

Belangrijk is dat de gekozen thematiek en muziek bij de concerten de identiteit van de kerk en de sacraliteit van haar gebouw respecteert.

De concerten worden georganiseerd door de Commissie Jacobusconcerten, waarbij data en tijdstippen worden overlegd met het Haags Orgelcontact, waarin de Commissie sinds jaar en dag participeert.

Hoewel de Jacobuskerk op vrijdagavond een avondmis viert, was het voorheen niet onoverkomelijk de traditionele Haagse vrijdagavondconcerten daarna te laten plaatsvinden. Toch heeft de Commissie besloten de concerten te verplaatsen naar de late zaterdagmiddag om 16.00 uur. Achterliggende gedachte was dat met name de oudere mensen en senioren hiervan met name in de wintermaanden konden profiteren, omdat duisternis en het late tijdstip dan achterwege zouden blijven. Opmerkelijk is dat een tweetal andere participanten eveneens de concerten naar de zaterdagmiddag verhuisde. Bij een onlangs gehouden evaluatie van dit nieuw gekozen tijdstip binnen de participanten van het HOK, waren de meningen verdeeld; enerzijds trok het publiek aan, anderzijds miste men het avondje uit na het concert. Het HOK constateerde tevens dat de keuze voor de zaterdagmiddag een alternatief is (wintermaanden), maar dat in de zomermaanden toch nog eens ter afwisseling gekeken moet worden naar de vrijdagavonden.

De orgelconcerten in de Jacobuskerk kenmerken zich door de afwisseling met koor/en of solisten, waarbij met name het Passie en Adventsconcert aan belangstelling wint. Voor het afgelopen jaar betekende dit:

28 maart 2009:

Orgelconcert door **Willem Hörmann** ('s-Hertogenbosch) m.m.v. **Schola en Capella Sti. Jacobi o.l.v. Jos Laus**. Een indrukwekkend programma toegespitst op het liturgische tijdeigen.

Er werden werken uitgevoerd van o.a. Alain, Byrd, Dupré en Langlais (orgel Guerrero, Bruckner, Duruflé en Schouten, alsmede Gregoriaanse gezangen voor de Passietijd.

12 september 2009:

Monumentendag-concert door **Jos Laus**, organist van de kerk.

Dit concert is jaren geleden ingevoerd vanwege de grote schare toeristen die op deze dag de monumenten bezoeken. Het werkt laagdrempelig. Het aantal bezoekers lag dit jaar rond de 75 personen.

Dit concert voldoet in een grote behoefte. De bezoekers betalen niet voor het uitgereikte programma doch worden gevraagd de collecteschaal te gedenken, al blijkt uit de financiële cijfers dat de gemaakte kosten hiermede niet gedekt zijn!

Op het programma stonden werken van Buxtehude, Boëlmann, Vierne en Widor (V).

14 november 2009:

Dit orgelconcert door **Jos Laus** stond in het teken van zijn **40 jarig jubileum** als Kerkmusicus. Een behoorlijk aantal collegae en bezoekers hadden ook nu de weg naar de Jacobuskerk gevonden.

Op het programma stonden werken van A. van den Kerckhoven, Buxtehude, Bach, Franck (Choral III), Karg Elert en Messiaen. Een feestelijk samenzijn in de pastorie besloot deze bijzondere gelegenheid.

19 december 2009:

Het laatste concert in de serie bestond uit een Advent/Kerstconcert verzorgd door het Parochieel Dames en Herenkoor **Cantemus Domino** en **Capella Sti. Jacobi o.l.v. Jos Laus**. Medewerking werd verleend door de fluitiste **Madelon Christians-Steens** en de organist **Klaas Trapman**, die naast de orgelbegeleiding ook voor enige orgelsoli zorgde. Menig toehoorder was het er over eens dat een dergelijke formule, in wat voor vorm dan ook, elk jaar zou moeten plaatsvinden!

Tot slot: de mogelijkheid om na afloop van de concerten in de Maria ten Hovezaal, dan wel de pastoriezaal op gepaste wijze nog wat met elkander van gedachten te wisselen onder het genot van een (te betalen) drankje, wordt door allen zeer gewaardeerd.

De Commissie Jacobus Concerten beschouwt de concerten als een waardevolle aanvulling op de vele andere muzikale activiteiten, die in liturgisch verband plaatsvinden. Met name die concerten die parallel lopen en/of een terugkoppeling hebben met de liturgische jaarkalender, alsmede de protectie van de sacraliteit van het kerkgebouw zijn basisgegevens van waaruit gewerkt wordt.

Met name vanwege deze herkenbaarheid, die door velen wordt gewaardeerd, ziet de Commissie de toekomstige concertjaren met vertrouwen tegemoet!

Namens de Commissie Jacobus Concerten:

Jos Laus.

10.1.5. Waalse Kerk

20 gratis lunchpauzeconcerten (gegeven op 14/01, 28/01, 11/02, 25/02, 11/03, 25/03, 08/04, 22/04, 13/05, 27/05, 10/06, 24/06, 09/09, 23/09, 14/10, 28/10, 11/11, 25/11, 09/12 en 23/12) (vet gedrukte data zijn orgelconcerten)

ARTISTIEK VERSLAG

van de in 2009 in het H.O.K.-verband en onder auspiciën van de Stichting Muziek in de Gotische Zaal gegeven orgelconcerten in de Waalse Kerk te Den Haag

Wegens bouwwerkzaamheden aan de panden van de Raad van State vinden de orgelconcerten plaats in de Waalse Kerk.

In dat gebouw bevindt zich een voortreffelijk orgel van Cavallé-Coll, de grootste orgelbouwer van de negentiende eeuw. Het instrument leent zich bij uitstel voor Franse muziek uit de romantische en vroegmoderne periode, maar een enkel uitstapje naar ander repertoire is zeer wel mogelijk.

In verband met het tweehonderdste sterfjaar van Handel klonken een paar van zijn orgelconcerten in een bewerking voor orgel solo. Voorts werden Nederlandse werken gespeeld, in het bijzonder muziek van Hendrik Andriessen.

Orgelconcerten vinden plaats op de tweede woensdag van de maand, met uitzondering van de maanden juli en augustus. Op de vierde woensdag concerten kamermuziekformaties van het Koninklijk Conservatorium. De vierde woensdag in juni, oktober en december werd een orgelconcert gegeven, omdat ensembles van het KC niet beschikbaar waren.

Een en ander resulteerde in twaalf orgelconcerten. KC student **Hans van Haeften** gaf er een, **Henk Kooiker**, organist van de Waalse Kerk, speelde ook een concert, de overige tien werden gegeven door **Jos van der Kooy**, organist van de Raad van State. Hij leidt zijn concerten mondeling in. Dat resulteert in een goede band met het publiek.

Bezoekers aantallen bewegen zich gemiddeld rond de zeventig, bij extreme weersomstandigheden zijn dat er minder. Opvallend is het grote aantal vaste bezoekers.

Naar zich laat aanzien worden de concerten vanaf september 2011 weer in de Gotische Zaal gegeven.

Jos van der Kooy
25 januari 2010

10.1.6. Festival Classique Den Haag 2008

ARTISTIEK VERSLAG

Van de concerten op 13 juni 2009, gegeven in de Kloosterkerk, Oud Katholieke Kerk en Duitse Kerk.

In het kader van het Festival Classique Den Haag 2009

Evenals voorgaande jaren werd het HOK door de festivalorganisatie betrokken bij de voorbereidingen van het Festival Classique.

Met name voor die onderdelen die betrekking hadden op de orgel-/kerkmuziekcultuur.

De festivalorganisatie had er ook dit jaar voor gekozen deze orgel-/kerkmuziekcultuur te presenteren in twee series. Daarbij zou het orgel bespeeld worden door 'Jong Talent' (bijna afgestudeerde conservatoriumstudenten).

Bij de programmakeuze en coaching van de jonge organisten kon gelukkig gerekend worden op de belangeloze hulp en medewerking van HOK-organisten Aart Bergwerff en Jos van der Kooy.

- Bij de **serie 'Kerkepad'** werd het orgel gepresenteerd naast de uitvoering van een drietal 'Sabat Maters'.

In de **Kloosterkerk** klonk het orgel in de fuga in g moll (BWV 578) van Johann Sebastian Bach, gespeeld door Arjan de Vos. De Sabat Mater RV621 van Antonio Vivaldi en de 2e Orkestsuite (BWV 1067) van J.S. Bach die daarna volgde, werden uitgevoerd door de 'New Dutch Academie Soloists' met medewerking van countertenor Maarten Engeltjes. Simone Kleinsma trad op als verteller.

In de **Oudkatholieke Kerk** werd de orgelbespeling verzorgt door Jan Hoegee. Ook hij speelde orgelmuziek van J.S. Bach. Hier als inleiding op de Stabat Mater van Luigi Boccherini, eveneens uitgevoerd door de 'New Dutch Academie Soloists', nu met medewerking van de sopraan Elizabeth Dobbin. En ook hier trad Simone Kleinsma op als verteller.

In de **Duitse Kerk** werd het Stabat Mater van Arvo Pärt tot klinken gebracht, naast J.S. Bach's 5e Cello suite. Uitvoerenden hier waren: Peter Brunt (viool), Frank Brakkee (altviool), Larissa Groeneveld (cello), Keren Motseri (sopraan), Noa Frenkel (alt), Marcel Beekman (tenor) en Simone Kleinsma (verteller). In de voorafgaande orgelbespeling gaf Hans van Haeften een uitvoering van een orgeltranscriptie van Liszt.

- In de **serie 'Orgelwandeling'** werd separaat aan deze concerten orgelrecitals gegeven in de **Kloosterkerk** en de **Oudkatholieke Kerk**. Begeleidt door gidsen van 'Residentie Ontdekkingen' werd er in verschillende groepen gewandeld van de Kloosterkerk naar de Oudkatholieke Kerk en weer terug. In beide kerken werd iets verteld over de geschiedenis en inrichting van kerk en orgel en werd het orgel bespeeld door resp. Arjan de Vos en Jan Hoegee. HOK secretaris Henk Barnhard trad op als verteller.

In de **Kloosterkerk** klonk het orgel, bespeeld door Arjan de Vos, in het orgelconcert in G moll van Georg Friedrich Händel, de 2e sonate in c moll (BWV 526) en het concerto nr.4 in C dur (BWV 595) beide van Johann Sebastian Bach.

In de **Oudkatholieke Kerk** kon geluisterd worden naar het Andante uit Orgelconcert nr.5 van G.F. Händel, de Toccata in a en de Pavana Philippi van Jan Pieterszn Sweelinck, De Voluntary for double organ in d minor van Henry Purcell, twee delen (Alla Siciliana en Presto) uit het orgelconcert in F dur opus 4 nr.5 van Händel en twee delen (Allegretto en Allegro con Brio) uit de 4e sonate in Bes dur opus 65 van Felix Mendelssohn Bartholdy. Gespeeld door organist Jan Hoegee.

Doordat het aantal deelnemers voor de Orgelwandeling beperkt gehouden moest worden konden maar 100 kaarten worden uitgegeven.

Zowel de concerten in de serie 'Kerkepad' als de recitals bij de 'Orgelwandeling' waren van hoogstaand artistiek niveau en werden zeer goed bezocht. Ook de wandeling onder leiding van gidsen door een bijzonder historisch en historisch bijzonder gedeelte van Den Haag bleek een groot succes.

Het is verheugend te noemen dat velen, ook hen die niet zo snel een orgelconcert zouden bezoeken, gebruik hebben gemaakt van de geboden mogelijkheid om met de orgelcultuur kennis te maken. De uitgebreide en professioneel opgezette publicatie rond het festival en de aandacht die werd gegeven aan de betrokken locaties zullen daar zeker aan hebben bijgedragen.

De gekozen formule van het Festival Classique heeft opnieuw zijn vruchten afgeworpen en is, wat het HOK betreft, zeker voor herhaling vatbaar. Ook dan hoopt het HOK weer een positieve (orgel)bijdrage te kunnen leveren aan de totstandkoming en organisatie van het festival.

We zien, wat dat betreft het volgende Festival Classique Den Haag met vertrouwen en enthousiasme tegemoet.

Henk Barnhard,
Secretaris HOK

10.1.7. Themaconcerten

Evenals vorige jaren werden door het HOK-bestuur een tweetal 'themaconcerten' georganiseerd. Deze concerten vinden bij voorkeur plaats op locaties die niet participeren binnen het HOK.

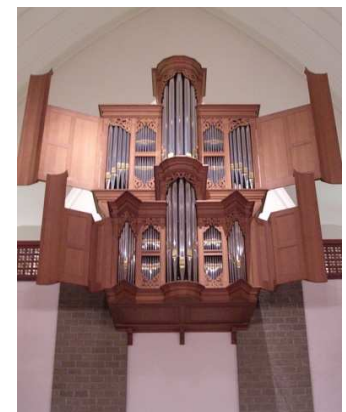
Dit jaar was gekozen voor de Bethlehemkerk aan de Laan van Meerdervoort, waar een Leeflang-orgel staat dat uitermate geschikt is voor de vertolking van muziek uit de barok, en de Houtrustkerk aan de Beeklaan, met een romantisch Klais-orgel, waarop met name het Franse en Duitse symfonische orgelrepertoire goed tot klinken kan worden gebracht.

- **Themaconcert Bethlehemkerk**

Op 5 september werd in de Bethlehemkerk een orgelbespeling verzorgd door de organist van deze kerk **Aarnoud de Groen**. Het concert had de titel meegekregen: 'MENDELSSOHN SPEELT BACH'.

Bijzonder aan dit concert was dat het programma een reconstructie was van het concert dat Felix Mendelssohn Bartholdy op 6 augustus 1840 had gegeven in de Thomaskirche te Leipzig. (Het concert waarmee hij fondsen probeerde te werven voor een standbeeld van de beroemde Thomascantor Johann Sebastian Bach.)

Het concert bevatte de volgende delen: (een in Es gespeeld) 'Introduktion' van Mendelssohn; Van Bach de Fuga in Es Dur (BWV552/2), "Schücke dich, o liebe seele" (BWV 654), Preludium en Fuga in a Moll (BWV543),

Passacaglia en Fuga c Mol (BWV 582), Pastorale in F Dur (BWV 590) en Toccato in d Moll (BWV 565); en van Mendelssohn het Allegro in d Moll.

In dit programma was niet alleen te ervaren hoe men in Mendelssohns tijd naar 'de oude meester Bach' luisterde maar ook hoe talentvol Mendelssohn hier mee omging. Van dit talent was ook te merken in de interpretatie van Aarnoud de Groen, die in alle opzichten uitblonk, natuurlijk ook geholpen door het fraaie Vierdag-orgel in de Bethlehemkerk.

Een ademloos luisterend publiek gaf hem na afloop dan ook een staande ovatie.

Dat niet alle ca 100 aanwezigen na bleven om van de gratis koffie te genieten en met elkaar en de concertgever van gedachten te wisselen, heeft zeker niet aan het enthousiasme van de toehoorders gelegen. Het om 16.00 uur begonnen concert was ca 17.30 uur afgelopen en dan is het inmiddels etenstijd voor Haagse begrippen.

- **Themaconcert Houtrustkerk**

*Op 21 november vond het tweede, door het HOK bestuur georganiseerde themaconcert plaats. Een concert rond het Klais-orgel van de Houtrustkerk aan de Beeklaan, met titulaire **Marieke Stoel** als concertgever.*

Dit orgel speelde een hoofdrol in het op 12 september 2008 gehouden jubileumconcert van het HOK. Toen in een concert 'Rondom Messiaen'.

Het grote aantal luisteraars kon toen ervaren dat dit Duitse orgel zeer geschikt was voor 'gevoelige Franse muziek'. Reden dus om, nu met de eigen organiste, dit gegeven nog eens uit te diepen.

Vandaar de titel 'FRANSE SENSIBILITEIT OP EEN DUIJS ORGEL'.

Het programma bestond uit: 'Incantation pour un jour Saint (opus 64) en 'Nazard' van Jean Langlais; Suite du premier Ton van Louis-Nicolas Clérambeault; Le Jardin suspendu en Petite Pièce van Jehan Alain en het eerste en laatste deel van 'Sept Chorals-Poèmes d'Orgue van Charles Tournemire. Omdat na het laatste deel 'Consummatum est' (Christus laatste worden aan het kruis: "Het is volbracht") geen overweldigend applaus gepast is, speelde Marieke Stoel nog een afsluitend stuk, waarop wel met enthousiaste instemming geapplaudisseerd kon worden. Een overweldigend en welverdiend applaus volgde dan ook.

Ook nu weer een concert waarop met veel genoegen terug gekeken kon worden - en nagepraat. Waar dan ook dankbaar gebruik van werd gemaakt tijdens de 'nazit' met koffie of thee.

*Henk Barnhard,
Secretaris HOK*

Het financiële jaarverslag over 2009, opgemaakt door de penningmeester van het HOK, wordt in een aparte bijlage weergegeven.